BIBLIOTECA CENTRALĂ O. „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 256 Luni 18 Septembrie 1939
14 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

REPRIMAREA COMERȚULUI NECINSTIT

După ce febra târgului intern — ca reflex al agravării situației externe — se mai potolise, relevam, deunăzi, într'un articol, că fără să se recurgă la măsuri extreme și, în deosebi, fără să se răstoarne ordinea libertății economice, până la urmă au putut fi stăpânite la noi tendințele de turburare a pieții.

Constrângerile și sancțiunile s'au putut localiza astfel asupra indivizilor izolați, descoperiți ca delicvenți la legea speculei, ca acaparatori și dositori de mărfuri, dar fără să atingă comerțul în sine, comerțul onest exercitat de profesioniști conștiincioși.

Zilele acelea de febră a pieții s'au soldat în definitiv cu o prețioasă experiență. Dacă s'a dovedit cu acel prilej că majoritatea negustorimii noastre s'a arătat conștientă de îndatoririle ei față de gravitatea momentelor prin care trece lumea și n'a înțeles să sporească și mai mult încordarea și suferința generală printr'un exercițiu abuziv al profesiunii, din nefericire au fost și excepții recrutate printre acei negustori, cari, mânați de lăcomia câștigului cu orice preț, nu s'au ferit să tragă profituri chiar din strâmtorarea altora.

Față de asemenea specimene, societatea s'a dovedit neîndestulător înarmată, datorită unor lacune din legislația noastră aplicabilă în cauză. Autoritățile de resort au notat cu prilejul experienții din ultimele zile toate părțile slabe ale măsurilor legale în vigoare, hotărînd înlăturarea unora și înăsprirea altora. Astfel, din informațiile apărute în ziare, am putut afla că ministerul economiei naționale lucrează la revizuirea legii pentru reprimarea speculei ilicite, introducând măsuri suplimentare privitoare unele la controlul prețurilor, altele la organizarea unei bune distribuții a mărfurilor și altele la împiedecarea acaparărilor.

Din comunicările sumare date publicității ar rezulta că punctul de greutate în preocupările noilor legislatori se pune mai mult pe controlul preventiv, întrucât se acordă o atenție deosebită aprovizionării piețelor în condițiuni satisfăcătoare, supraveghierii prețurilor și controlului în magazine și depozite.

Se pare deasemeni, că dacă grija autorilor nouei legi a speculei se îndreaptă spre apărarea intereselor massei consumatoare și asigurarea unei disciplinate funcționări a pieții, cu înăsprirea generală a sancțiunilor contra celor găsiți în culpă, ea nu scapă, însă, din vedere nici nevoia de a se cruța comerțul cinstit de vexațiuni nedrepte și inutile. Căci adevărul, confirmat adesea de experiență, acesta este: măsurile chemate să urmărească și să sancționeze pe cei răi, prin abuzul și diformarea morală a unora din cei cari le aplică, ajung de foarte multe ori, să ocolească pe adevărații vinovați, ca să se transforme în instrument de șicană și de estorcare a celor cari vor să muncească corect și liniștit.

Dacă noua lege de înfrânare a speculei ilicite izbutește să asigure apărarea intereselor comunității și să extermine comerțul abusiv fără nici o atingere a comerțului cinstit, opera ce se va realiza va fi o adevărată binefacere pentru interesele generale ale obștei românești.

MARIA MAGDALENA *JAN VAN SCOREL*

(Vezi articolul din pag. II-a)

Spirit și tehnică

Gânduri pentru tineretul românesc

de N. I. HERESCU
Profesor la Universitatea din București

I

Qui peut, en cet instant où Dieu peut-être échoue,
Deviner
Si c'est du côté sombre ou joyeux que la roue
Va tourner?

Victor Hugo
(30 August 1870)

Ne-a fost dat nouă, cei de astăzi, să trăim epoca cea mai frumoasă dar și cea mai plină de îngrijorare din câte a cunoscut până acuma istoria lumii

Epocă fără pereche de frumoasă, — fiindcă toate visurile pe care omenirea le făcuse timp de mii de ani și care nu se întâlneau, altă dată, decât în basme și în legendă, s'au realizat în mai puțin de o sută de ani înçoace. Sborul aidoma cu al pasărilor, mersul îndelungat sub apă, apariția lucrurilor dela mare distanță, vorba purtată în depărtări, glasul prins pe discuri și reprodus după voie, desprins de vremea când s'a auzit și de gura care a rostit: toate acestea au eșit din utopie pentru a intra în banalitate. Cum zice Paul Valéry „fabulosul e acuma în comerț". Minunile se găsesc la prăvălie.

Epocă plină de îngrijorare totuși, — fiindcă, cu toate puterile noui și formidabile pe care le-a căpătat în ultima jumătate de veac, omenirea n'a știut nici odată, mai puțin decât astăzi, încotro merge. Ea pare că se încurcă în urzeala propriilor sale cuceriri.

In adevăr, străduințele omului pe pământ s'au îndreptat, dela început, în două mari direcțiuni: lupta pentru a cunoaște lumea și lupta pentru a o stăpâni. Când zicem: *cunoașterea* lumii, înțelegem prin lume pe om, cu sufletul lui și cu puterile minții sale.

Când zicem *stăpânirea lumii*, înțelegem prin lume forțele fizice, materiale, ale naturii. Cunoașterea lumii și stăpânirea ei, iată dar cele două forme ale activității omenești din toate vremile. Prima a avut drept rezultat crearea educației și a culturii, prin care se întărește spiritul. A doua a creiat tehnica, prin care se întăresc forțele fizice.

Aceste două ramuri de activitate omenească nu sunt și nu pot fi socotite antagonice: ele ar trebui să se completeze în chipul cel mai fericit. Spirit și materie formează, în om, un întreg armo-

(Continuare in pag. 2-a)

POPAS INTR'UN ORAȘ TRANSILVĂNEAN

de AL. GREGORIAN

Intr'una din sărbătorile lunei trecute mă aflam la Târgu-Mureș. Cercetam vestigiile glorioase ale Cetății peste care se prelungiau în liniștea aceea inundată de soare grave frânturi de legendă și ascultam din gura unui prieten, profesor de istorie, cadențele imperiale ale proclamației dată de Mihai Vodă Viteazu la intrarea sa triumfală pe sub porțile orașului sunt acum patru veacuri. Dimineața asistasem la slujba dela catedrală — aceasta, o biserică masivă ridicată în piatră, ca un simbol de trăinicie românească în mijlocul colonilor mongoli, și, sub impresia predicei protopopului Rusu, mă purta gândul îndărăt peste timpuri, peste golgotele pătimirilor românești, spre jertfa lui Horia, a Ianculuia, a lui Gheorghe Doja și a lui Mihai însuși, ciopârțit mișelește la Turda.

Atâția morți mari zidiți în învierea Transilvaniei. Atâtea pagini cutremurătoare de eroism, pe care astăzi nu le mai știm decât vag, dacă nu cumva le-am uitat aproape de tot.

Morții aceștia și veacurile acestea de silnicie și de suferință fără grai, au imprimat istoriei, caligrafiată cu sânge, o anumită cadență și un anumit sens testamentar. Două decenii vinovate, noi ne-am lăsat însă de ele. Bucuria regăsirii a fost atâta de mare, că am uitat să ne mai sculăm dela praznicul Unirii și de atâta voe bună am început, până la urmă, a ne certa ca niște moștenitori ușuratici. Dar timpul nu iartă. Și în vremea aceasta neghioabă, în vreme ce noi benchetuiam, alții au venit pe furiș să facă ceeace n'au fost în stare a împlini stăpânii țării. Astfel că în multe părți, cum la Târgu-Mureș, dudăul străinismului a crescut mare și de tot prea înăbușitor. Statul care avea sacra datorie de a ajuta vrednicilile românești, n'a făcut decât să instaleze prefecți și să numească slujbași. In loc să administreze și să gospodărească, el s'a mulțumit doar să guverneze pe lauri și uneori nici atât.

Elementul românesc — copleșitor majoritar în toată Transilvania — este otelit în lupte și cerbicia lui secular îl face apt

(Continuare in pag. 2-a)

Cronica războiului naval

Evenimentele maritime până la 16 Septembrie

de vice-amiral I. BĂLĂNESCU

Marea este un domeniu nelimitat. Ea aparține tuturor, deci nu poate fi ocupată și stăpânită pe toată întinderea. Valoarea ei stă în folosirea de către beligeranți ca drum și legătură între țări.

Astfel stăpânirea acestor drumuri, devine scopul principal al războiului maritim.

Cucerirea drumurilor mării se obține protejând căile de comunicație proprii și interceptând pe cele ale adversarului, spre a-i tăia legăturile și resursele de viață, sleindu-i aprovizionările și materiile prime, producându-i lipsuri fizice și morale, urmărind ca rezultat final, înfrângerea totală a voinței și rezistenței sale.

Aceste adevăruri și comandamente ale doctrinei navale s'au învederat și în primele acțiuni ale războiului maritim actual.

Ca și în războiul mondial, beligeranții nu au debutat prin operațiuni navale de mare amploare, lupte navale între forțele organizate sau acțiuni de ocupare sau distrugere a bazelor navale.

Submarinul și mina au limitat libertatea de acțiune a flotelor și au mărit posibilitatea riscurilor.

De aceea flotele cu marile nave de linie au rămas în bazele navale la adăpostul apărărilor de coastă și zonelor minate, așteptând momentele favorabile și exercitând o presiune asupra adversarilor prin puterea lor ofensivă, în înțelesul bine cunoscut de altădată: Fleet in being sau flotă în putere.

Pentru a da putința unei comparații și aprecieri a forțelor navale beligerante, prezentăm un tablou cu diferitele unități navale ce compun aceste forțe.

Puteri maritime	Nave de linie	Cruci-șătoare grele	Cruci-șătoare ușoare	Distru-gătoare	Subma-rine	Nave port avioane	Torpi-loare escortoare
Anglia	15	15	50	135	63	7	40
Franța	7	7	12	60	97	2	12
Germania	2	6	6	22	71		20

Pe lângă aceste nave, puterile maritime dispun de un număr însemnat de nave puitoare de mine, nave dragoare și nave auxiliare.

In tablou nu s'au trecut diferitele nave lansate în 1938 și cari cu toată intensivitatea în lucrări nu pot fi gata înainte de un an.

Cercetând printr'o rapidă analiză forțele menționate constatăm:

1) Anglia prezintă o marcantă superioritate față de Germania în nave de linie, nave portavioane, crucișetoare și mai ales în distrugătoare.

2) Franța este sensibil superioară Germaniei în crucișetoare, distrugătoare și submarine.

3) Germania care și-a reînoit flota după războiul mondial

(Continuare in pag. 2-a)

Guvernul român a luat măsuri la granița Bucovinei

Refugiații străini vor fi internați în localități anume indicate; iar trupele vor fi dezarmate

Președinția de consiliu comunică:

Față de evenimentele desfășurate la frontiera din Bucovina, guvernul a luat cele mai întinse măsuri pentru a veghia la respectarea strictă a regulilor neutralității noastre.

1. — In acest spirit se va acorda copiilor și răniților, ce eventual ar veni în țară, azilul impus de sentimentele de umanitate.

2. — Orice trupe sau formațiuni militare străine care ar trece frontiera vor fi dezarmate fixându-li-se o anume regiune de locuit până la sfârșitul ostilităților.

3. — Persoanele ce au deținut situațiuni politice vor fi îndatorite a domicilia în localități anume indicate, abținându-se dela orice activitate de ordin public.

4. — Intrarea în țară a particularilor, îndeosebi a celor din regiunile galițiene este riguros interzisă.

Forțele necesare aplicării acestor măsuri sunt puse la dispoziția d-lui subsecretar de stat general Gabriel Marinescu, care veghează personal la fața locului.

Va fi controlat felul cum s'au făcut concentrările de rezerviști și rechiziționile

Președinția de consiliu a dat dispoziții pentru ca Marele Stat Major să verifice cu toată rigurozitatea condițiile în care s'au făcut concentrările de rezerviști și rechiziționile pentru nevoile oștirii.

Orice abateri dela dispozițiunile legale vor fi sancționate cu severitate atât în ce privește pe cei cari le-ar fi comis cât și în ce privește pe cei cari ar fi profitat de ele.

Ce cuprinde convenția dela Haga

Măsurile luate de guvernul român sunt în strictă conformitate cu Convențiunea dela Haga.

Iată articolele corespunzătoare acestor măsuri:

Art. 11. *Puterea neutră care primește pe teritoriul ei trupe aparținând armatelor beligerante le va interna, pe cât posibil departe de teatrul războiului. Ea va putea să le păzească în câmpuri și chiar să le închidă în fortărețe sau în locuri pentru acest scop. Ea va decide dacă ofițerii pot fi lăsați liberi luându-și angajamentul pe cuvânt de a nu părăsi teritoriul neutru fără autorizare.*

Art. 12. *In lipsa unei convențiuni speciale, Puterea neutră va procura internaților merindele, îmbrăcămintea și ajutoarele impuse de omenie. La încheierea păcei se va face bonificarea cheltuielilor ocazionate de internare.*

Art. 13. *Puterea neutră care primește prizonieri de război evadați îi va lăsa în libertate. Dacă tolerează ca ea să rămână pe teritoriul ei, le poate desemna un loc de reședință. Aceeași dizpoziție este aplicabilă prizonierilor de război aduși de trupele refugiate pe teritoriul puterei neutre.*

Art. 14. *O putere neutră va putea autoriza trecerea pe teritoriul ei a răniților sau bolnavilor aparținând armatelor beligerante, sub rezerva ca trenurile care îi transportă să nu transporte nici personal nici material de război. In asemenea caz, puterea neutră este ținută să ia măsurile de siguranță și de control necesare în acest scop.*

Răniții sau bolnavii aduși în aceste condițiuni pe teritoriul neutru de unul din beligeranți și care ar aparține părței adverse, vor trebui supraveghiați de puterea neutră astfel în cât ei să nu mai poată lua din nou parte la operațiile de război. Această putere (neutră) va avea aceleași îndatoriri față de răniții sau bolnavii celeilalte armate cari i-ar fi încredințați.

Operațiile militare din Polonia

Situația aproximativă din ziua de 15 Septembrie pe teatrul de operațiuni din Polonia. Luptele continuă în sectorul Kutno (vest Varșovia); Modlin-Varșovia; la Brest-Litowsk (est Varșovia) și în împrejurimile orașului Lwow (Lemberg).

Comandanții forțelor navale

AMIRALUL SIR HORACE DUDLEY POUND (Anglia)

AMIRALUL DARLAN (Franța)

AMIRALUL RAEDER (Germania)

Evenimentele internaționale pe ziua de Vineri

STATELE UNITE. — Presa americană continuă a se ocupa de apropiata întrunire a congresului și de eventualitatea modificării legii neturalității. „Putem interveni în Europa — scrie „New York Times" — modificând legea netralității în așa fel încât balanța să încline în favoarea democraților". Pe de altă parte izolaționiștii au deschis lupta contra modificării.. Senatorul Borah a rostit la postul de radio un discurs declarând că, după părerea sa, „modificarea legii neutralității ar târâ cu siguranță Statele Unite în război.

— Cercurile bancare din New York cred că Marea Britanie va trimite în America de Nord o comisiune pentru cumpărarea de provizii de război.

— Președintele Roosevelt, întrebat de ziariști care sunt apele teritoriale americane a răspuns că „sunt apele ce se întind până la distanța pe care o cer interesele Statelor Unite".

— Corespondentul agenției Stefani află că în prima săptămână după începutul războiului au sosit în America 129.921.831 dolari aur, dintre cari 116.885.226 din Anglia.

GERMANIA. — Intr'o corespondență din Berlin a ziarului

(Continuare in pag. 2-a)